

Kas yra ženklinimas ir kam jis skirtas?

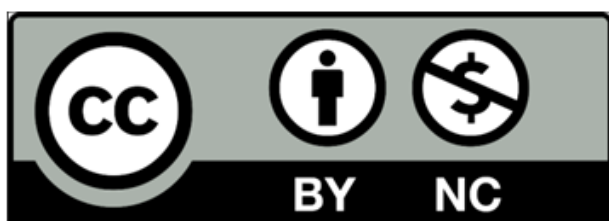
Ženklinimas – tai elektroninės informacijos apie teisių valdymą pateikimas, internete esančio objekto žymėjimas tam tikru simboliu (raidėmis, ikonomis ir pan.), padedančiu identifikuoti objektui galiojančią teisinę režimą.

Poreikis ženklinti atsirado kartu su interneto populiarėjimu ir vis spartėjančia intelektinės nuosavybės apyvarta jame. Kadangi internete rasti tokius objektus kaip autorių teisių saugomi kūriniai pasidarė labai greita ir paprasta, viena vertus, atsirado poreikis nurodyti, ką autorius leidžia ir ką draudžia su tokiu objektu daryti. Kita vertus, autoriaus paieška nesant ženklavimo gali būti sudėtinga, gali būti neaišku, kas yra autoriaus teisių turėtojas, kaip su juo susisiekti, netgi iš kokios valstybės jis yra ir kaip įveikti kalbos barjerą, kokias sudaryti sutartis. Tuo tarpu ženklinimas palengvina suteikiamų teisių apimtį identifikavimą interneto bendruomenės nariams. Be to, intelektiniai produktai gali būti paprasčiau teisėtai platinami internetu, nes naudotojai gali nebijoti, kad kiekvienas jų atliekamas veiksmas automatiškai bus laikomas autoriaus (ar kitų) teisių pažeidimu.

Internetu paskelbtą paženklintą dominantį objektą radęs žmogus mato ant jo simbolį, kuris identifikuoja, ką su objektu galima daryti. Įgudęs naudotojas iš patirties jau žinos, kokia šio ženklavimo reikšmė ir kokios su objektu susijusios teisės jam yra suteiktos, o kokios apribotos. Naudotojai, kurie turi mažiau žinių ir įgūdžių, gali nesudėtingai išsiaiškinti simbolio prasmę ant jo paspaudę arba tiesiog įvesti simbolio raides interneto paieškos sistemoje.

Kupiškio viešosios bibliotekos publikuojamiems skaitmeniniams objektams taikomas žymėjimas yra paaiškintas toliau.

CC BY-NC

Ką reiškia CC BY-NC?

CC BY-NC yra *Creative Commons* licencija, reikalaujanti nurodyti autorystę („priskirti“ kūrinį, nurodant jo autorių / -ius ar atlikėją / -us) ir draudžianti paženklintą objektą naudoti bet kokiais komerciniais tikslais. Oficialus jos pavadinimas: Creative Commons Priskyrimo-Nekomercinio naudojimo Viešoji licencija. Creative Commons Priskyrimo-Jokių išvestinių kūrinių Viešoji licencija. *Creative Commons* licencija yra lyg sutartis dėl objekto naudojimo sąlygų tarp asmens, paženklinusio objektą (autoriaus, ženklinančios institucijos ar kt.), ir internete objektą radusio naudotojo.

Kokiais atvejais aktuali CC BY-NC licencija?

CC BY-NC gali būti taikoma, kai objekto, į kurį galioja autorių / gretutinės teisės, teisių turėtojas yra suteikęs leidimą jį ne tik skaitmeninti ir / ar padaryti prieinamą internetu, bet ir atlikti su juo bet kokius kitus veiksmus su sąlyga, kad tie veiksmai nereikš objekto naudojimo komerciniais tikslais.

Ką naudotojas gali daryti su CC BY-NC paženklintu objektu?

CC BY-NC leidžia neribotai naudoti ja paženklintą objektą, įskaitant ir galimybę kopijuoti, modifikuoti, skelbti, viešai rodyti, kurti išvestinius kūrinius, tačiau leidžia objektą (ir jo pagrindu sukurtus išvestinius kūrinius) naudoti tik nekomerciniais tikslais (plačiau apie tai, kas yra komercinis ir nekomercinis naudojimas – skyriuje).

Kokie yra naudotojo įsipareigojimai, naudojant CC BY-NC paženklintą objektą?

Nurodyti autorių / -ius ar atlikėją / -us (plačiau apie autorystės nurodymą – skyriuje „Pareiga nurodyti autorystę (atlikėją)“), nurodyti, ar atlikta modifikacijų ir nenaudoti objekto (ar jo pagrindu sukurtų išvestinių kūrinių) turint komercinių tikslų.

Bibliografė Jolita Pipynienė